

Crucea este simbolul de căpătîi al religiei creștine. Identificată cu “semnul Fiului Omului” (*Mate* 24,

30), ea îndeamnă toată suflarea la urmarea lui Hristos (

imitatio Christi

). Pentru Sfîntul Ignatie, Biserica își are rădăcina în lemnul crucii, creștinii fiind ramurile ei (

Epistola către Smyrneni

I, 2

)

. În cultul ortodox, cinstirea Sfintei Cruci este nedespărțită de lauda Învierii: “Crucei Tale ne închinăm, Hristoase, și Sfîntă Învierea Ta o lăudăm și o mărim”. În ziua de 14 septembrie, Biserica prăznuiește Înălțarea Sfintei Cruci (praznic împărătesc, dar ținut cu post, fiind vorba de aducerea aminte a pătimirii și morții Celui Răstignit), de aceea am găsit nimerit în această lună un scurt

remember

despre cruce și semnificațiile ei.

DE LA PĂGÂNISM LA CREȘTINISM

Simbol cosmic cu mult anterior apariției creștinismului, crucea reprezenta la unele popoare din vechime soarele și armonia contrariilor. Punctul de întretăiere al brațelor ei simboliza centrul universului, iar cele patru brațe indicau punctele cardinale. Spre sfîrșitul Antichității, crucea, înainte de a avea o semnificație sacră, ajunsese cunoscută mai ales ca instrument de supliciu (preluat în cele din urmă și în lumea romană, se pare că de la fenicieni). De altfel, în mai toate

limbile moderne, cuvîntul provine din lat. *crux, -cis* (în legătură cu *crucio, -are*, “a răstigni”, “a tortura”). Cuvîntul grec pentru cruce,

stavros

, însemna în sens propriu un stîlp vertical, de care se putea atîrna vreun lucru oarecare. Și la romani termenul

crux

pare să fi avut la origine tot sensul de stîlp vertical.

Creștinismul a prefăcut crucea dintr-un instrument de tortură, aducător de moarte (“blestemat este... tot cel spînzurat pe lemn” –

Deuteronomul

I Corinteni

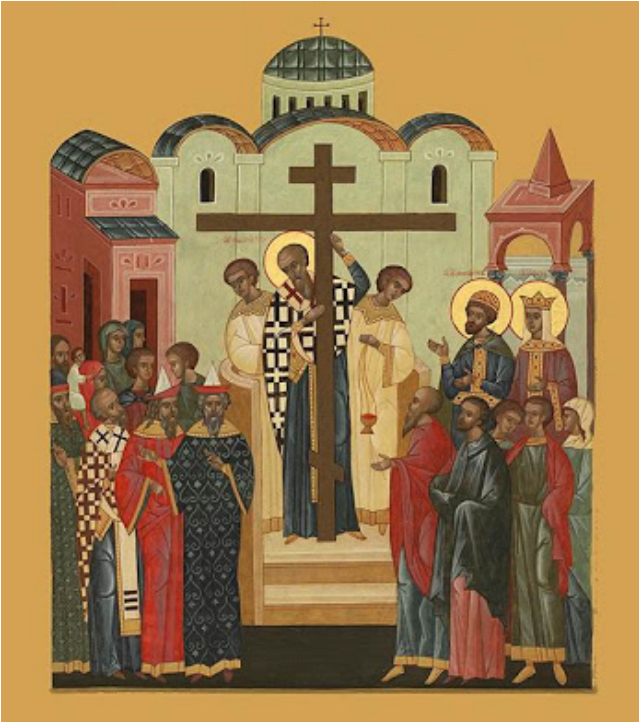
1, 18). Străvechiul simbol al victoriei soarelui asupra forțelor întunericului a devenit semn al mîntuirii și al biruinței întru Hristos, “Soarele Dreptății” sau “Răsăritul cel de Sus”.

21, 23), într-un obiect sfînt, dătător de viață (“Căci cuvîntul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mîntuim, este puterea lui Dumnezeu” – Cinstirea Sfintei Cruci a căpătat o pondere deosebită mai ales după ce Sfînta Împărăteasă Elena, mama Sfîntului Împărat Constantin cel Mare, a descoperit la Ierusalim lemnul Crucii de pe Golgota (la anul 326), iar Constantin însuși adoptase deja crucea ca emblemă pentru steagurile și monezile sale, după ce la anul 312, cînd îl înfruntase pe rivalul său Maxențiu, semnul crucii i se arătase pe cer, ca făgădă de biruință:

In hoc signo vinces

, “Întru acest semn vei birui”. El a ridicat în inima Romei o cruce impunătoare, considerată prototipul troițelor de mai tîrziu.

Tradiția spune că în anul 335 (cînd s-a sfințit biserica ridicată de Constantin cel Mare pe locul Calvarului), la cererea mulțimii, neputînd să se apropie și să atingă fiecare lemnul Răstignirii, Fericitul Macarie, Patriarhul Ierusalimului, a înălțat Sfînta Cruce deasupra amvonului (cum se arată și în icoana marelui praznic din 14 septembrie), ca să o poată vedea tot poporul (care atunci a strigat, cu înfiorată bucurie: “Doamne, miluiește-ne cu puterea Crucii Tale!”).

Crucificarea Domnului Iisus Hristos, icoană de la Mănăstirea Sfantul Iosif din Bucuresti

Forme de cruci din piatră în România, în acest caz este vorba de o cruce din secolul al IV-lea, din județul Giurgiu

...ante mai sus, de o răspîndire mai largă se mai bucură: crucea

...de pe

Fig. 16.14. Crucifixul din Gârbov

Monumentul cruciform de la Aiud (Ripa Robilor)